

Núm. 130

Febrer 2000

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

QUÈ CAL SABER?

HOMÒFONS EN LA TERMINOLOGIA CIENTÍFICA¹

Dos mots són homòfons quan són parcialment homònims en el sentit que tenen el mateix so però una grafia diferent. En el llenguatge quotidià i no específic n'apareixen sovint, però el parlant disposa de tot un seguit d'informació extralingüística que el permet destriar el significat adient. En el llenguatge científic, però, el sentit d'una frase pot estar determinat per termes molt específics i amb significat molt concret. Hi ha homofonies que només es donen en el català oriental, que pronuncia d'una manera similar algunes vocals. Vegem-ne uns quants exemples:

- axó** Prolongació citoplasmàtica de la neurona que arrenca del pol oposat a les dendrites i que transmet l'impuls nerviós.
- exó** Cadascuna de les porcions dels gens dels eucariotes que és transcrita i traduïda.
- aferent** Que porta endins.
eferent Que porta enfora.
- aspirar** Atreure als pulmons (l'aire exterior, un gas, una substància difosa en l'aire).
espirar Extreure aire dels pulmons.
- astènia** Fatiga, cansament, feblesa, esgotament.
estènia To vital, activitat orgànica.
- holòtric** Que està recobert de cilis o pèls.
ulòtric Que té els cabells crespats, com és el cas de persones de certes ètnies del grup melanoderm.
- porina** Proteïna que es troba a la membrana externa de la paret dels bacteris gramnegatius, que permet que molècules polars puguin travessar la membrana i entrar dins la cèl·lula.
- purina** Compost heterocíclic d'estructura bicíclica consistent en un anell de pirimidina unit per un costat a un imidazole. Té la fórmula $C_5H_4N_4$. En són exemples l'adenina i la guanina, que formen part dels àcids nucleics (noteu l'absència de l'accent gràfic en aquest darrer mot).
- porisma** En matemàtiques, corol·lari o conjunt de corol·laris d'una proposició.
purisme Qualitat de purista.

1. Agraïm la informació rebuda de Ricard Roca, de Xàtiva, soci estudiant de la Societat Catalana de Biologia, per a la preparació d'aquest full.